

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoE/86/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3511203772
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2012:3511203772.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného J. M., s.r.o., so sídlom L., P. XX/C, IČO: XX XX XX XX proti povinnému Y. Z., bytom P. F. XXX, o vymoženie 1.550,78 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 11. januára 2012, č.k. 2Er/340/2011-91, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dňa 05.05.2011 bola tunajšiemu súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie proti povinnému pre vymoženie 1.550,78 Eur s prísl. na podklade exekučného titulu - Rozhodcovského rozsudku sp. zn.: IBB0310121 vydaného dňa 17.09.2010 Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej, a.s. so sídlom v Bratislave. Následne, na základe výzvy, bola súdu predložená Zmluva o úvere č. 9883555508 zo dňa 12.02.2008, uzatvorená medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným, vrátane obchodných podmienok pre úver, verzia 1/2008. Súd v zmysle ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ich súlad resp. rozpor so zákonom, a dospel k záveru, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom, ktorý by mohol tvoriť podklad na vykonanie exekúcie. V predmetnej exekučnej veci súd zistil, že sa vymáha plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje špeciálny právny režim zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a subsidiárne ako spotrebiteľskú zmluvu aj všeobecná právna úprava spotrebiteľských zmlúv Občianskeho zákonníka. Zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné zmluvné podmienky, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené už vopred a pre veľký počet spotrebiteľov. Súd zistil, že v zmluve o úvere uzatvorenej medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným v článku 3 bod 6 zmluvy, je obsiahnutá neprijateľná podmienka - rozhodcovská doložka v zmysle zhora citovaného ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý teória a prax označujú za fakticky nerovný, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako bez návrhu súd exekúciu o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky zastaví, resp. zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Súd zastaví exekúciu resp. zamietne žiadosť v celom

rozsahu, ak exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok rozhodcu alebo rozhodcovského súdu, ktorý svoju právomoc odvodzoval z neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy (§ 39, § 53 ods. 5 Obč. zákonníka, § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z., § 44 Exekučného poriadku). Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadri len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplávať, sú plne namieste. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul v predmetnom konaní, znemožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie sporu inak než v rozhodcovskom konaní, keď podľa predmetnej doložky sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované pred Stálym rozhodcovským súdom pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej, a.s. s tým, že rozhodnutie bude pre obidve zmluvné strany konečné a záväzné. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým všeobecným zmluvným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovský súd je pritom paušálnym spôsobom zakotvený v zmluvných podmienkach ešte pred vznikom samotnej štandardnej zmluvy, a teda dodávateľ musí mať istotu, že si ho môže do zmluvy uvádzať. V subjektívne nearbitrabilnej (spotrebiteľskej) právnej veci zvlášť vznikajú pochybnosti o objektívnosti rozhodovacieho procesu. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu a o poučení spotrebiteľa o rozdieloch medzi štátnym a rozhodcovským súdnym procesom niet ani zmienky. Už len tieto skutočnosti možno považovať za dostačujúce na záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky vzhľadom na zásadný dopad tejto zmluvnej podmienky na vzťahy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Akékoľvek plnenie priznané rozhodcom na základe rozhodcovskej doložky, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, je plnením, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a ako taká je teda v zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Neprijateľné podmienky demonštratívne uvedené v ustanoveniach § 53 Občianskeho zákonníka ako inštitút, predstavujú pretavenie princípu dobrých mravov do pozitívneho práva, preto bez ohľadu na účinnosť novely Občianskeho zákonníka, ktorá zaviedla neprijateľnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka týkajúcu sa rozhodcovskej doložky (zákon č. 568/2007 Z.z. účinný od 01.01.2008), takéto ustanovenie, ak je obsiahnuté v spotrebiteľskej zmluve, bude vždy v rozpore s dobrými mravmi, keďže dobré mravy nepodliehajú zmenám tak dynamickým spôsobom ako slovenský právny poriadok, a teda exekučný súd bude aj bez návrhu povinný zastaviť exekúciu, resp. v tomto prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to pre rozpor vymáhaného plnenia s dobrými mravmi. V tejto súvislosti treba brať na zreteľ aj povinnosť súdu vykladať vnútroštátne právo vo svetle znenia a účelu smernice (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-14/83 Sabine von Colson, Elisabeth Kamann v Land Nordrhein- Westfalen). K ustanoveniam právneho poriadku upravujúcich režim spotrebiteľských zmlúv predstavuje takéto interpretačné pravidlo smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, čo je podporené aj rozsudkom Súdneho dvora v spojených prípadoch C-240/98 - C-244/98 Océano Grupo Editorial SA, Rocio Murciano Quintero (C-240/98) v Salvat Editores SA a José M. Sánchez Alcón Prades (C-241/98), José Luis Copano Badillo (C-242/98), Mohammed Berroane (C-243/98), Emilio Vinas Feliu (C-244/98). V predmetnom rozsudku Súdny dvor o. i. konštatuje povinnosť národného súdu pri aplikácii ustanovení národného práva, ktoré sú skoršieho alebo neskoršieho dátumu než uvedená smernica, interpretovať ich pokiaľ je to možné vo svetle presného znenia a účelu tejto smernice. V konkrétnej exekučnej veci treba mať na zreteli predovšetkým čl. 6 ods. 1 vyššie uvedenej smernice, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok

naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok a bod 1 písm. q) prílohy smernice, podľa ktorého možno za nekalú považovať podmienku, ktorej zmyslom alebo účinkom je neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou podľa pravidiel, ktoré nie sú upravené právnymi predpismi, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane. Súd považuje za potrebné poukázať na rozsudok Súdneho dvora vo veci C - 40/08 - Asturcom Telecomunicaciones SL v. Cristina Rodríguez Nogueira, podľa ktorého Smernica Rady 93/13/EHS z dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách musí byť vykladaná v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského nálezu, vydaného bez účasti spotrebiteľa, musí, pokiaľ má za týmto účelom k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave, aj bez návrhu posúdiť neprimeranosť rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve uzatvorenej predávajúcim alebo poskytovateľom so spotrebiteľom, ak je podľa vnútroštátnych procesných pravidiel možné vykonať také posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva. Pokiaľ ide o neprimeranú doložku, prislúcha tomuto súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že tento spotrebiteľ nebude uvedenou doložkou viazaný. Z uvedených dôvodov súd podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku ex offo zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, a to v celom rozsahu.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Namietal, že súd prvého stupňa svojím postupom neopodstatnene nahrádza aktivitu, ktorá mala vychádzať zo strany povinného. Ten jediným úkonom nevyužil svoje procesné práva, ktoré mu zákon v rámci predchádzajúceho rozhodcovského konania priznával - nepodal žalobnú odpoveď, ani žalobu proti rozhodcovskému rozsudku; žiadnym spôsobom neprejavil vôľu napadnúť alebo spochybníť rozhodcovský rozsudok, a preto je nesprávne, aby takúto vôľu nahrádzal súd. Podľa názoru oprávneného súd prvého stupňa prekročil svoje zákonné oprávnenie, a odvodil svoje oprávnenie v exekučnom konaní skúmať platnosť rozhodcovskej doložky od § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v spojení s § 45 ods. 1 písm. c) a ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní. Poukázal na to, že súd prvého stupňa odôvodňuje svoje rozhodnutie o nekalosti rozhodcovskej doložky aj zo zverejneného slovenského prekladu smernice, v zmysle ktorého je ako neprijateľná zmluvná podmienka bod q/ nesprávne. Mal za to, že § 53 ods. 4 písm. r) Obč. zákonníka je nesprávne interpretované tak, že spôsobuje neplatnosť celej rozhodcovskej doložky. Z gramatického i logického výkladu však vyplýva, že rozhodcovská doložka v rozsahu, v akom vyžaduje riešenie sporov v rozhodcovskom konaní od dodávateľa, zostáva v platnosti. Taktiež konštatoval, že aj aplikácia záverov ESD, obsiahnutá v rozhodnutiach, použitých súdom prvého stupňa, nie je správna. Namietal, že súd prvého stupňa nezohľadnil procesnú pasivitu povinného v rozhodcovskom konaní a starostlivosť, s akou rozhodcovský súd napriek pasivite povinného v rozhodcovskom konaní posúdil nárok oprávneného. Dôvodil, že v prípade, ak by zmluva neobsahovala rozhodcovskú doložku a konanie by prebiehalo na všeobecnom súde, súd prvého stupňa sa nevyjadril, akú inú kvalitu či kvantitu by mali jeho procesné práva, v čom rozhodcovský súd pochybil, v čom zasiahol do práv povinného a v čom do účinnej procesnej obrany spotrebiteľa. Súd prvého stupňa taktiež relevantne neodôvodnil, prečo a v čom konkrétne spôsobuje rozhodcovská doložka nerovnováhu v právach a povinnostiach na úkor povinného. Neuvedol, prečo túto nerovnováhu vyhodnotil dokonca ako značnú, ako vyžaduje generálna klauzula neprijateľnej podmienky. Mal za to, že rozhodcovská doložka, ktorá zakladá riešenie sporov pred rozhodcovským súdom, zabezpečuje rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán, tak dodávateľovi, ako aj spotrebiteľovi, a táto bola v predmetnom rozhodcovskom konaní aj riadne poskytnutá tak dodávateľovi, ako aj spotrebiteľovi. Dôvodil, že súd prvého stupňa svojím rozhodnutím vytvoril právny stav, v zmysle ktorého oprávnenému odníma možnosť konať pred súdom, a porušuje jeho ústavné právo na súdnu ochranu, t.j. domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zákonom ustanoveným spôsobom. Tvrdenia súdu ohľadom nekalosti doložky nijako nepoľahčujú skutočnosť, že povinnému boli finančné prostriedky poskytnuté, tento však riadne a včas neplnil svoje povinnosti zo zmluvy o úvere, a počas celého procesu vymáhania a rozhodcovského konania nemal snahu dosiahnuť dohodu alebo zmier. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 220 O.s.p. zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia vyhovie, alebo aby ho v zmysle ust. § 221 O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinný sa k odvolaniu oprávneného písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p., pričom v návaznosti na § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa stotožňuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza nasledovné:

Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bolo vydané na základe správneho právneho posúdenia veci z aspektu aplikácie a interpretácie ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Rozhodnutie je odôvodnené v súlade s kritériami ust. § 157 ods. 2 v spojení s ust. § 167 ods. 2 O.s.p., a nevykazuje žiadne znaky arbitrárnosti.

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ust. § 44 Exekučného poriadku v spojení s ust. § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. z úradnej povinnosti posudzuje, či v rozhodcovskom rozsudku, ktorý je podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, tento nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené, alebo odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c/), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b) zákona o rozhodcovskom konaní. Ak zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa úverovej zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľského úveru (§ 2 písm. a/ a b/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch), potom exekučný súd, taktiež v rámci postupu podľa § 44 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z., z úradnej povinnosti správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý úplne alebo čiastočne je potrebné exekučné konanie zastaviť.

Pri posudzovaní exekučného titulu z aspektov ust. § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. správne súd prvého stupňa vychádzal z ust. § 53 ods. 1 a 4 a § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a Smernice 93/13/ES a zisťoval, či úverová zmluva, na základe ktorej bol priznaný nárok oprávnenému, neobsahuje takú podmienku, ktorá má nekalý charakter, a je preto absolútne neplatná. Správne pri skúmaní dospel k záveru, že rozhodcovská doložka má charakter nekalej podmienky, keďže spôsobuje v právach a povinnostiach zmluvných strán značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovskú doložku v čl. 11 bod 11.2 Obchodných podmienok pre úver opodstatnene považoval súd prvého stupňa za nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti.

Smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá ako prameň komunitárneho práva horizontálny priamy účinok, ale existuje komunitárna povinnosť interpretovať vnútroštátne právo komunitárne konformným spôsobom. Smernica podľa čl. 1 písm. q) Prílohy považuje riešenie sporov zo spotrebiteľských zmlúv v rozhodcovskom konaní za ustanovenie neprimerané. Zákaz neprimeranosti je tu potrebné chápať tak, že podnikateľ ako druhá zmluvná strana spotrebiteľskej zmluvy nesmie zneužívať svoje silnejšie postavenie - dané tým, že spotrebiteľ nie je fakticky schopný presadiť akékoľvek zmeny formulárových zmluvných podmienok, a že pri úverových zmluvách koná spotrebiteľ vlastne pod tlakom finančnej tiesne, a tak podnikateľ môže získať nefair výhody, ktorou je aj prenesenie sporu zo sústavy nezávislých súdov na rozhodcu, s ktorým podnikateľ dlhodobo spolupracuje, poskytuje mu zdroj príjmu, v konaní nie je potrebné nariaďovať pojednávanie, sú vylúčené opravné prostriedky. V tejto súvislosti odvolací súd podotýka, že v predmetnej veci je potrebné považovať za neprimeranú rozhodcovskú doložku, ktorá je súčasťou Obchodných podmienok pre úver, ktoré predkladal oprávnený povinnému na formulári, pričom jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť.

V danom prípade súd prvého stupňa správne právne posúdil rozhodcovský rozsudok ako nulitný, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, teda nejde o spôsobilý exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku, a preto súd prvého stupňa postupoval správne, keď žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Ani ostatné odvolacie námietky oprávneného neboli dôvodné, vysporiadal sa s nimi už súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia, na ktoré odvolací súd v celom rozsahu poukazuje.

Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. §

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.